

**ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В ПРОЦЕСІ СТАНОВЛЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ**

*Д. В. Бодрова, аспірант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
vgbodrov@rambler.ru*

У статті досліджуються заходи з підвищення якості інституційного середовища для формування та розвитку національної інноваційної системи, визначаються необхідні інституціональні перетворення, які дозволять країні провести інноваційно-структурну модернізацію економіки, посилять її конкурентоздатність на світових ринках, сприятимуть забезпеченню добробуту населення.

Ключові слова: інституціоналізація інноваційного розвитку, інституціональна інфраструктура, інститути розвитку, національна інноваційна система.

Постановка проблеми. Гостра суспільно-політична та фінансово-економічна криза, яка охопила Україну на 25 році незалежності, вимагає прийняття адекватних, невідкладних і нестандартних заходів. Вони повинні мати системний характер й одночасно закладати фундаментальні засади нової моделі економічного розвитку, розрахованої на тривалу перспективу. Безальтернативною основою і складовою такої моделі виступає інноваційна модернізація всього національного господарства, що дозволить вивести країну на траєкторію сталого зростання і посилять її конкурентоспроможність в процесі інтеграції до європейського економічного простору. Першим кроком на цьому тернистому шляху має бути інституційне забезпечення інноваційного розвитку, створення ефективної інституційної інфраструктури розгортання інноваційно-інвестиційних процесів, здійснення відповідних інституціональних перетворень у процесі становлення національної інноваційної системи.

Важливі орієнтири для формування сприятливого інституційного середовища інноваційної діяльності визначені у президентській Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020». Серед них, зокрема, створення ефективної інституційної системи запобігання та протидії корупції, незалежного судочинства та суміжних правових інститутів задля реалізації принципів верховенства права [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інституціоналізації інноваційного розвитку, інституційного забезпе-

чення розгортання та ефективного функціонування національних інноваційних систем вже тривалий час є об'єктом теоретико-фундаментальних та прикладних досліджень в зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. Уперше поняття Національної інноваційної системи (НІС) було використано в 1987 р. К. Фріманом у науковій праці, присвяченій дослідженню технологічної політики Японії. Він ввів поняття НІС як складної системи економічних суб'єктів і суспільних інститутів (серед них цінності, норми, право), що беруть участь у створенні нових знань, їх збереженні, розповсюдженні, перетворенні на нові технології, продукти та послуги, які споживаються суспільством. Основоположниками теорії національних інноваційних систем, їх тлумачення як сукупності певних взаємопов'язаних інституцій призначених для продукування, зберігання і передачі знань, навичок, що визначають нові технології, прийнято вважати також Б.-А. Лундвала (Швеція), Р. Нельсона, С. Меткалфе (США), які практично одночасно сформували основи нової концепції інноваційного розвитку [2, 3, 4]. Згідно з визначенням Організації з економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) під НІС безпосередньо розуміється сукупність інститутів державного та приватного секторів, що самостійно або у взаємодії між собою забезпечують розвиток та поширення нових технологій у межах країни [5].

Останніми роками інституційні дослідження процесів становлення національної інноваційної системи набули значного поширення серед вітчизняних науковців, які

пропонують різні підходи до проблем інституціоналізації інноваційного розвитку, становлення національної інноваційної системи. Серед них варто виділити фундаментальні та прикладні дослідження Ю. М. Бажала, В. М. Гейця, Я. А. Жаліла, І. С. Кузнецової, І. П. Макаренка, В. П. Семиноженка, В. П. Соловйова, Л. І. Федулової, І. А. Шовкуна [6] та ін. Проте залишається широке поле для досліджень питань формування інституційної інфраструктури національної інноваційної системи у вигляді технопарків, технополісів та бізнес-інкубаторів. Натомість саме розвиток інституційної інфраструктури інноваційного розвитку, проведення необхідних інституціональних перетворень здійснюють мультиплікативний ефект на все національне господарство і суспільний загал, оскільки ведуть до розгортання малого і середнього бізнесу, створення нових робочих місць, збільшення надходжень коштів у державний бюджет, зростання ВВП тощо.

Формулювання мети статті. Мета дослідження полягає у розробленні комплексу заходів з підвищення якості інституційного середовища, визначенні необхідних інституціональних перетворень, які дозволять країні провести інноваційно-структурну модернізацію економіки, посилять її конкурентоздатність на світових ринках, сприятимуть забезпеченню добробуту населення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Практичне вирішення проблем інституціонального забезпечення процесів інноваційного розвитку країни, розгортання національної інноваційної системи значною мірою залежить від адекватного розуміння їх змісту, структурованості, складових елементів та механізмів функціонування як об'єктів теоретичного аналізу та економіко-політичного регулювання. Огляд найбільш поширених в науковій літературі та нормативно-правовій практиці визначень національної інноваційної системи дозволяє окреслити загальні її характеристики.

В основі інституціональної розбудови національної інноваційної системи лежать з одного боку фундаментальні ідеї теорії інновацій представника австрійської школи політичної економії Й. Шумпетера, а з ін-

шого – головні постулати американських неінституціоналістів Д. Белла, О. Вільямсона, Дж. К. Гелбрейта, Д. Норта, Дж. Ходжсона. Основною метою функціонування національних інноваційних систем є створення, розповсюдження та використання інновацій як джерела підвищення конкурентоспроможності країн. Знання розглядаються як визначальна продуктивна сила. Орієнтація інституційного конструкту НІС спрямована на забезпечення пріоритетного розвитку трьох складових: науки, освіти та наукоємного виробництва. НІС виступає одночасно підсистемою національного господарства та міжнародної інноваційної системи, а тому її особливості визначаються, з одного боку, національною специфікою, соціально-економічною політикою держави, взаємодією між суб'єктами інноваційної діяльності, а з іншого – динамічністю та відкритістю інноваційних процесів, що відбуваються у зовнішньому по відношенні до країни світі [12]. Що стосується основних завдань НІС, то це, насамперед, створення сприятливих умов, інституціонального середовища для інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, випуску ними різних видів інноваційних продуктів для задоволення потреб ринку і суспільства в цілому.

Звичайно розбудова національної інноваційної системи в Україні має спиратися на чіткі уявлення про вихідні умови і поточний рівень інноваційного розвитку вітчизняної економіки. Незважаючи на наявний інноваційний потенціал, стан та перспективи інноваційного розвитку економіки України оцінюються досить низько. Це можна простежити у світових рейтингах, зокрема по Глобальному інноваційному індексу (GII), представленому вже в сьомий раз Бізнес-школою INSEAD, Корнельським університетом та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності [13]. Глобальний інноваційний індекс базується на двох основних групах показників: перша описує витрати країни на інновації, а друга – досягнутий ефект, практичні результати. Відношення цих показників дозволяє оцінити ефективність розвитку інновацій в певній країні. А сам індекс являє собою середнє арифметичне витрат та ефекту.

Згідно Глобального інноваційного ін-

дексу INSEAD в загальному рейтингу Україна посідає 63 місце з 143 країн світу між

Бахрейном і Йорданією, які займають відповідно 62-ге і 64-те місця (див. рис. 1).

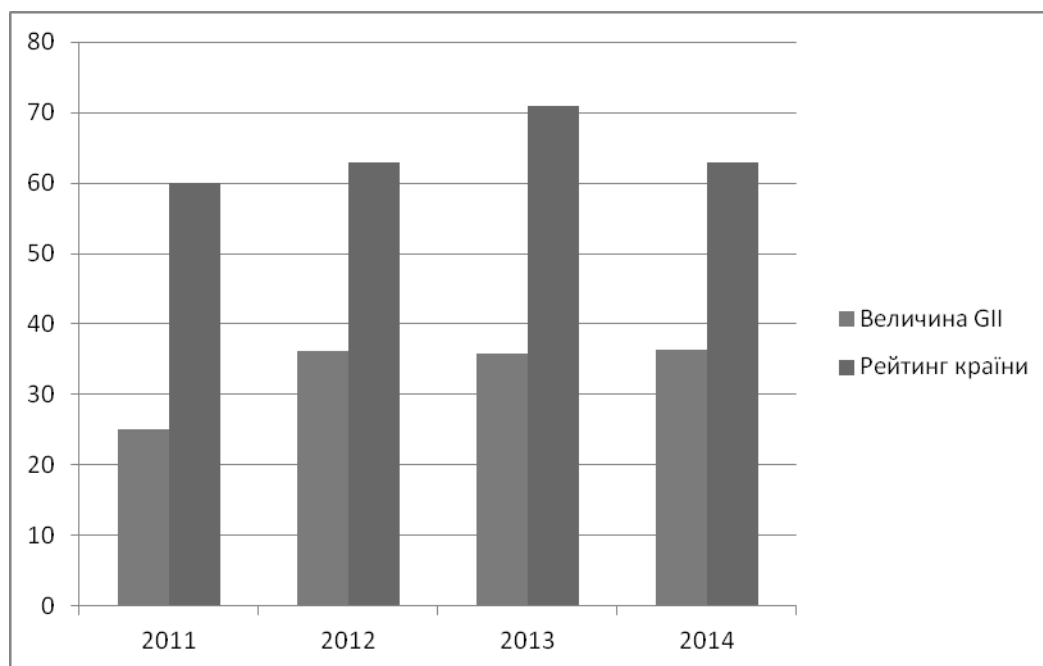

Рис. 1. Позиції України у рейтингу та величина Глобального індексу інновацій

Джерело: складено за: [13]

Значення українського індексу інновацій досягло максимуму останніх чотирьох років і склало 36,3 бала, що перевищує середнє значення індексу серед держав з рівнем доходу нижче середнього (29,5), але все ще помітно не дотягує до середньоєвропейського рівня (47,2).

Більш детальний аналіз позицій України за окремими показниками свідчить про достатньо високий потенціал інноваційної діяльності та визначає основні напрями реформ щодо підвищення її ефективності (див. табл.1).

Таблиця 1

Позиції України у рейтингу «Глобальний індекс інновацій»

Субіндекси	Місце у 2014р.	Місце у 2013р.	Місце у 2012р.
Інституції	103	105	117
Людський капітал та дослідження	45	44	48
Інфраструктура	107	91	98
Ступінь розвитку ринку	90	82	68
Ступінь розвитку бізнесу	87	79	51
Вихід знань і технологій	32	45	30
Вихід творчого потенціалу	77	81	83

Джерело: складено за:[13]

Для міжнародних зіставлень вибір випав на Польщу (рейтинг – 45) як типову європейську країну, за своїм потенціалом та історією наближену до України (рейтинг – 63), на РФ як пострадянську країну (рейтинг – 49), на Швецію як одну з лідерів (рейтинг – 3). Для України найбільша величина суб-

індексу «інститути» – 52,9, що лише на 3,5 бала нижче за показник РФ і в 1,4 рази нижче щодо Польщі, в 1,7 рази нижче щодо Швеції. Досить високий для України субіндекс «розвиток внутрішнього ринку» – 45,1, що на 2,6 бала більше за РФ і лише на 3,1 бала нижче від Польщі. Такі субіндекси, як

«людський капітал», «розвиток технологій» і «результати креативної діяльності», можна оцінити як більш-менш задовільні для умов України, але субіндекси «інфраструктура» та «розвиток бізнесу» явно гальмують інноваційний розвиток країни. Зокрема, розвиненість інфраструктури України оцінено в 1,5 рази нижче за РФ, не говорячи вже про інші країни. Аналізуючи даний індекс по кожному з показників, можна зазначити, що саме якість інститутів є найбільш вагомим та основним фактором, який мав негативний вплив на інноваційний розвиток економіки України. За якістю інститутів Україна в ін-

дексі INSEAD займає лише 103 місце у світі.

Деталізація за субіндексами інституцій свідчить, що в найгіршому становищі зараз бізнес середовище в Україні (див. табл. 2). На 136 місці Україна знаходиться за показником легкості подолання неплатоспроможності, на 119 місці за показником легкості сплати податків, на 62 місці за легкістю започаткування бізнесу. Також у субіндексі регуляторного середовища варто звернути на такі показники як якість регуляторного середовища, а також верховенство права. Ці показники отримати 115 та 112 місця відповідно.

Таблиця 2

Показник інституцій в Глобальному індексі інновацій (2014 р.)

Субіндекс	Місце у 2014р.
Політичне середовище	86
Регуляторне середовище	90
Бізнес середовище	122

*Джерело: складено за:[13]

Що стосується політичного середовища, то варто покращувати якість уряду та свободу інформації, адже ці показники отримали найменше балів і за ними Україна посідає 109 та 103 місця відповідно.

Таким чином, радикальне поліпшення якості інституціонального середовища інноваційної діяльності має бути стратегічним пріоритетом модернізації економіки і суспільства в Україні. При цьому необхідно враховувати основні інституціональні відмінності національних інноваційних систем, які виявляються у використанні різних пропорцій ринкових і державних інституцій, приватних і публічних організацій, іноземних і вітчизняних інвесторів як чинників впливу на інноваційні процеси.

На сучасному етапі формування концепції і стратегії інституціональної розбудови НІС традиційно розрізняють два шляхи створення основ інноваційного розвитку держави :

- європейсько-американський, який базується на ідеї використання та зміцнення власного науково-технологічного потенціалу для генерування інноваційного продукту;
- японський, який передбачає переважно зовнішнє запозичення нових знань та технологій та їх подальше вдосконалення.

Важливого значення при дослідженні сутності національної інноваційної системи набуває визначення основних її елементів та інституцій, а також розуміння зв'язків та взаємодії між ними як основного джерела підвищення «інноваційної продуктивності». В цьому плані найбільш поширеними є два підходи до виокремлення основних елементів національної інноваційної системи:

1. Залежно від ступеня участі в інноваційному процесі виділяють:

- інститути, що беруть безпосередню участь у процесі виробництва, розповсюдження, використання нового знання (генерування та розповсюдження знань, науково-виробнича підсистема);
- інститути, що формують середовище, в якому відбуваються інноваційні процеси (інфраструктурно-забезпечувальна підсистема, що включає інститути правового, фінансового та соціального характеру, які забезпечують інноваційні процеси і мають міцні національні корені, традиції, політичні і культурні особливості).

2. Залежно від функцій в інноваційному процесі виокремлюють:

- підсистему генерації знань, представлену науково-технічними організаціями державного і приватного секторів (академічна, га-

лузева, університетська, заводська наука, конструкторські бюро, які створюють інтелектуальний продукт, зразки нової продукції і технологій).

– підсистему освіти і професійної підготовки, перепідготовки кадрів (університети, вищі навчальні заклади, перепідготовка, підвищення кваліфікації кадрів, включаючи підготовку і перепідготовку інноваційних менеджерів для інноваційної діяльності).

– підсистему інноваційної діяльності, виробництва і реалізації продукції (послуг) включає малі, середні і великі підприємства, галузеві і регіональні інноваційно-технічні центри, а також концерни, корпорації, промислово-фінансові групи, торгові (дилерські) мережі, центри сервісу.

– підсистему інноваційної інфраструктури, яка включає: виробничо-технологічну інфраструктуру (технологічний парк, бізнес-інкубатор; інноваційно-промисловий комплекс; фінансову інфраструктуру (інвестиційні компанії, банки, інші фінансові структури, інноваційні, венчурні фонди, бюджетне фінансування); інформаційну інфраструктуру.

– підсистема управління і регулювання включає: нормативно-законодавчі акти, блок управління, який передбачає комплекс державних, регіональних, галузевих, інтеграційних механізмів всіх підсистем і елементів НІС [14, с.324].

Основною ланкою НІС є виробничі підприємства. Їх технологічний рівень, конкурентоздатність продукції, ефективність виробничої діяльності, позиції на ринку і фінансові успіхи визначають зростаючий попит на знання, нові інноваційні технології, продукти, процеси, методи і системи управління.

Концепція національної інноваційної системи посідає все більш значне місце в сучасній економічній науці. Вона базується на відмові від спрощеної моделі зв'язків між інтелектуальним потенціалом суспільства та його реалізацією з метою соціально-економічного розвитку. Така система припускає безпосередню взаємодію між складовими «трикутника знань», а саме суспільних та державних інституцій, освітніх установ та бізнесових структур. При цьому виділяють п'ять типів взаємозв'язків, які формують

інституційну структуру національної інноваційної системи:

1. Інституційні зв'язки, що відображають вплив держави на формування середовища розвитку інноваційної системи: науково-технічна та освітня політика, регулювання трудових відносин, економічна, промислова, торговельна, фіскальна, монетарна, інфраструктурна, регуляторна політика.

2. Просторові інституційні зв'язки, які забезпечують інтегрованість, виникають на чотирьох рівнях прийняття рішень: локальному, регіональному, національному та міжнародному.

3. Інструментальні інституційні зв'язки є набором інструментів та важелів державного стимулювання інноваційної діяльності. Це інструменти фінансового та матеріально-технічного забезпечення інноваційного процесу, стимулювання дифузії інновацій, регулювання інфраструктури НДДКР та інструменти розвитку людського капіталу.

4. Міжорганізаційні інституційні зв'язки є основними серед взаємозв'язків у межах інноваційної системи. Вони характеризують відносини між функціонально диференційованими учасниками інноваційного процесу – інноваційно активними приватними підприємствами, вищими навчальними закладами, науково-дослідними інститутами, технологічними посередниками та державними органами, що формують інноваційну політику.

5. Секторальні (галузеві) інституційні зв'язки визначають вплив інституційної структури інноваційної системи на технологічну структуру виробництва, характер виробничої спеціалізації та конкурентоспроможність країни [15, с.90].

Таким чином, національна інноваційна система постає як механізм, який робить взаємодію (комунікації) елементів системи – учасників інноваційного процесу – впорядкованою, знижує трансакційні витрати і витрати ресурсів, при цьому прискорюючи і підвищуючи результативність всіх процесів. Це зумовлено низкою специфічних ефектів – синергетичного, мережевого, мобілізаційного, мобільного, концентрації та акумуляції необхідних ресурсів. Зазначені ефекти фокусуються на виконанні основної функції

національної інноваційної системи – інтеграції науки і виробництва для здійснення інноваційної діяльності з більш високими якісними параметрами.

Отже, національна інноваційна система передбачає складну організаційну структуру, розмаїття взаємодоповнюючих видів діяльності, встановлення горизонтальних, вертикальних та змішаних зв'язків між суб'єктами й структурними елементами, інтеграцію з іншими інноваційними системами. Все це вимагає відповідного (зручного, стимулюючого) інституційного дизайну НІС.

Згідно з інституціональним підходом для інноваційної діяльності необхідно одночасне існування, ефективне функціонування і взаємодія трьох базових інститутів, таких як:

1. Наука, мета якої – генерування інновацій. У науці існують певні школи, в рамках яких складається своя парадигма, тобто своє розуміння і бачення певних процесів і явищ і свої способи вирішення проблем. Питання істини вирішується завдяки конкуренції між існуючими школами. Таким чином, наука виступає як соціальна мережа, своєрідний «інноваційний клуб», тобто певний інституційний дизайн для міжособистісних зв'язків людей, які сприймають ті чи інші ідеї.

2. Біржі й банки, які є інноваційними інститутами і виконують функцію регулювання економічних процесів і розподільну функцію: регулюють розподіл ресурсів на основі принципів, які виходять за межі безпосередніх потреб; визначають об'єкти кредитування за критеріями інноваційної і прибутковості, тим самим безперервно фінансуючи інновації;

3. Законодавча гілка влади, основне завдання якої полягає у створенні правил гри, їх зміни в залежності від ситуації, тобто інституціоналізації відносин між впливовими групами інтересів у суспільстві. Взагалі, будь-який закон виступає інституціональною інновацією.

По суті, всі три зазначені інститути – держава, наука, бізнес – необхідні для ефективного інноваційного процесу і передбачають існування конкуренції: конкуренція наукових шкіл; економічна конкуренція,

конкурентний характер розподілу ресурсів у суспільстві; незалежний, раціональний процес прийняття рішень, при якому відсутні нав'язування інтересів і єдиний центр прийняття рішень. При цьому баланс інститутів є теж своєрідним результатом конкуренції.

Важливими складовими процесу інституціоналізації інноваційної діяльності виступають інституційні організації, так звані інститути розвитку, які в свою чергу утворюють інфраструктуру інституційного середовища інноваційного розвитку країни. Інститути розвитку можуть бути представлені як бізнес-інкубатори, технопарки, технополіси, наукові і дослідницькі парки, технічні тощо.

Висновки. Пріоритетним завданням при реалізації стратегії і політики інноваційного розвитку в країні є формування та інституціональне забезпечення національної інноваційної системи, яка змогла б органічно поєднати генерацію нових знань (науку), їх поширення (освіту й підвищення кваліфікації) та стимулювання ділової активності підприємців, спрямованої на створення конкурентоспроможної на світових ринках продукції та послуг, що ґрунтуються на використанні прогресивних виробничих технологій. Впровадження досягнень науки і техніки у реальну сферу життєдіяльності людей дозволить модернізувати економіку України. Це можуть бути принципово нові технології, або такі, що були вдосконалені та захищені патентною документацією.

При формуванні сприятливого інституційного середовища для інноваційної діяльності, насамперед, необхідно визнати на рівні суспільної свідомості, що наука як генератор нових знань стає одним із основних пріоритетів розвитку. Україна ще має достатній науковий потенціал для продукування нових знань та інновацій. В цьому плані особливу увагу слід звернути на роль держави, її інститутів, які мають забезпечити швидке впровадження наукових розробок у виробництво для подолання тенденції до деіндустріалізації і піднесення технологічного рівня всієї економіки. В основі державної політики повинні бути закладені низка заходів і відповідних алгоритмів, що дозволять створити сприятливі інвестиційні умови для підприємств, які активно впровад-

жують інновації.

Наступним кроком є розбудова розгалуженої інфраструктури, збільшення інституційних організацій таких, як бізнес-інкубатори, технопарки, які зможуть привести до рівноваги інноваційну пропозицію та інноваційний попит. Особливим в цій інфраструктурі має бути інститут інноваційної безпеки, забезпечення захисту прав інтелектуальної власності на науково-дослідні і конструкторські розробки. Розробники інноваційних продуктів і послуг повинні бути впевнені, що їх наукові результати захищені, впроваджені у виробництво і вони одержать належну інтелектуальну ренту.

Створення сприятливих інституційних умов стимулюватиме залучення інвестицій в інноваційну сферу. В свою чергу покращення інвестиційного клімату буде мотивувати підприємства до впровадження інновацій. Залучення інституційних інвесторів дозволить зменшити кредитні ризики бюджетного фінансування та забезпечить доступ підприємств на світові ринки технологій, вирішить питання захисту інтелектуальної власності. Важливим кроком з боку держави має бути надання пільгового оподаткування інноваційних проектів, які так само підвищать інноваційну активність підприємств.

Одним з основних пріоритетів інституційного конструювання національної інноваційної системи є суттєве підвищення статусу науковця у суспільстві, що дозволить залучити до інноваційної діяльності талановиту молодь з високим рівнем комп'ютерної та мовної підготовки і зменшити відтік молодих фахівців з країни. Забезпечення нормального фінансування науковців стимулюватиме їх до «креативного мислення» та комерціалізації наукових розробок. Ефективна національна інноваційна система неможлива без вдосконалення законодавчої бази інноваційного розвитку на основі застосування світового досвіду із впровадження законів про трансфер технологій, венчурне фінансування, тощо. Для комерціалізації наукових розробок важливим є залучення до інноваційної діяльності на взаємовигідних умовах малого і середнього бізнесу, розвиток державно-приватного партнерства за моделлю «контрактів життєвого циклу».

В свою чергу існує низка зовнішніх чинників, які необхідно врахувати при інституціоналізації національної інноваційної системи. Розвиток глобальних економічних процесів сприяє використанню переваг інформаційного середовища та акумулюванню надбань світової науки і технологій. Для вітчизняних науковців надзвичайно важливим є пошук обміну знаннями з фахівцями, які успішно працюють закордоном у провідних країнах-інноваторах світу. Певні можливості відкриває і започаткований процес імплементації Угоди про асоціацію України з ЄС та поглиблену зону вільної торгівлі у сенсі зміни стандартів якості виробництва товарів шляхом застосування інноваційних технологій, що сприятиме використанню порівняльних переваг національної економіки.

Література

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 року, №5/2015. – [Електронний ресурс] – Режим доступу:– <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>
2. Freeman C. The National System of Innovation in Historical Perspective / C. Freeman – Cambridge Journal of Economics. – 1995. – № 1. – P. 19–35.
3. Lundvall B.-A. National Innovation Systems: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning / B.-A. Lundvall. – London, Printer, 1992.
4. Metcalfe S. The Economic Foundations of Technology Policy: Equilibrium and Evolutionary Perspectives / S. Metcalfe // Handbook of the Economics of Innovation and Technological Change. – Oxford (UK)/Cambridge (US) : Blackwell Publishers, 1995. – P. 409–512
5. OECD proposed guidelines for collecting and interpreting technological innovation data. Oslo manual. – Paris : OECD, 1992
6. Бажал Ю. М. Економічна теорія технологічних змін. – К., 1996. – 240 с.
7. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України: В 3 т./ За ред. акад. НАН України В. М. Гейця, акад. НАН України В. П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б. Є. Кваснюка. – Т.1: Економіка знань – модернізаційний проект України. – К. : Фенікс, 2007. – 544 с.
8. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України: В 3 т./ За ред. акад. НАН України В. М. Гейця, акад. НАН України В. П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б. Є. Кваснюка. – Т.2: Інноваційно-технологічний розвиток економіки. – К. : Фенікс, 2007. – 564 с.
9. Національна інноваційна система України: проблеми і принципи побудови / Макаренко І. П., Копка П. М., Рогожин О. Г., Кузьменко В. П. / За на-

ук. ред. І. П. Макаренка. – К. : Інститут проблем національної безпеки, 2007. – 520 с.

10. Проблеми та пріоритети формування інноваційної моделі розвитку економіки України / Я. А. Жаліло [та ін.]. – Київ : НІСД, 2006. – 119 с.

11. Соловьев В. П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике (Синергетические эффекты инноваций). / В. П. Соловьев. – Киев : Феникс, 2006. — 560 с.

12. Буняк Н. Сутність національної інноваційної системи // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=633>

13. Global Innovation Index 2014 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.global-innovationindex.org/>

14. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / за ред. Л. Федулової. – К. : Основа, 2005. – 552 с.

15. Богашко О. Л. Концепція національної інноваційної системи в сучасній економічній науці / О. Л. Богашко // Молодий вчений. – 2014. – №6 (09). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/kontseptsiya-natsionalnoyi-innovatsiynoyi-sistemi-v-suchasniy-ekonomichniy-nautsi>

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ПРОБРАЗОВАНИЯ В ПРОЦЕССЕ СТАНОВЛЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ

Д. В. Бодрова, аспирант, Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

В статье исследуются меры по повышению качества институциональной среды для формирования и развития национальной инновационной системы, определяются необходимые институциональные преобразования, которые позволят стране провести инновационно-структурную модернизацию экономики, усилят ее конкурентоспособность на мировых рынках, способствовать обеспечению благосостояния населения.

Ключевые слова: институционализация инновационного развития, институциональная инфраструктура, институты развития, национальная инновационная система.

INSTITUTIONAL REFORMS IN THE PROCESS OF BECOMING THE NATIONAL INNOVATION SYSTEM

D. V. Bodrova, post-graduate student, Taras Shevchenko National University of Kyiv

The measures to improve the quality of the institutional environment for the formation and development of the national innovation system are investigated, the necessary institutional changes are defined. It is pointed out that these changes allow the country to implement innovative structural modernizing of the economy, strengthen its competitiveness on world markets, contribute to the welfare of the population.

Keywords: institutionalization of innovative development, institutional infrastructure, development institutions, national innovation system.

Рекомендовано до друку д. е. н., проф. Пилипенко Г. М.

Надійшла до редакції 18.09.15.